

Manchakiri Forest Plantation Management Summary

บทสรุปการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน งานสวนป้ามัญจาคีรี องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ข้อมูลทั่วไป

สวนป้ามัญจาคีรี(โครงการ 1,3) สวนป่าท่าใหม่(โครงการ 2) และสวนป่าท่าสวรรค์(โครงการ 3) จังหวัดขอนแก่น เป็นพื้นที่ขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินงาน บริหารจัดการ ด้านการพัฒนาที่ดินสวนป่าให้เป็นสวนป่าไม้เศรษฐกิจอย่างยั่งยืนครบวงจร การปลูกสร้างสวนป่า และส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นทั้งภายในและรอบบริเวณสวนป่าในความรับผิดชอบโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งนอกจากตอบสนองผลทางธุรกิจแล้ว ยังให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ ฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรม/ป่าต้นน้ำ ส่งผลให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่สวนป่า อย่างไรก็ตามงานด้านวิชาการเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่งานสวนป้ามัญจาคีรียังมีค่อนข้างน้อย จึงจำเป็นต้องมีโครงการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพขึ้นเพื่อใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป รวมถึงข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะนำไปสู่การลดปัญหาและทำความเข้าใจกับชุมชนเพื่อให้ชุมชนตระหนักและให้ความสำคัญต่อทรัพยากรของพื้นที่สวนป่า อันเป็นแนวทางการดำเนินการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับชุมชนท้องถิ่นแต่ละแห่ง นำไปสู่การบริหารจัดการสวนป่าเศรษฐกิจตามมาตรฐานการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้และมาตรฐานสากลขององค์การพิทักษ์ป่าไม้ (Forest Stewardship Council: FSC)

ที่ตั้ง

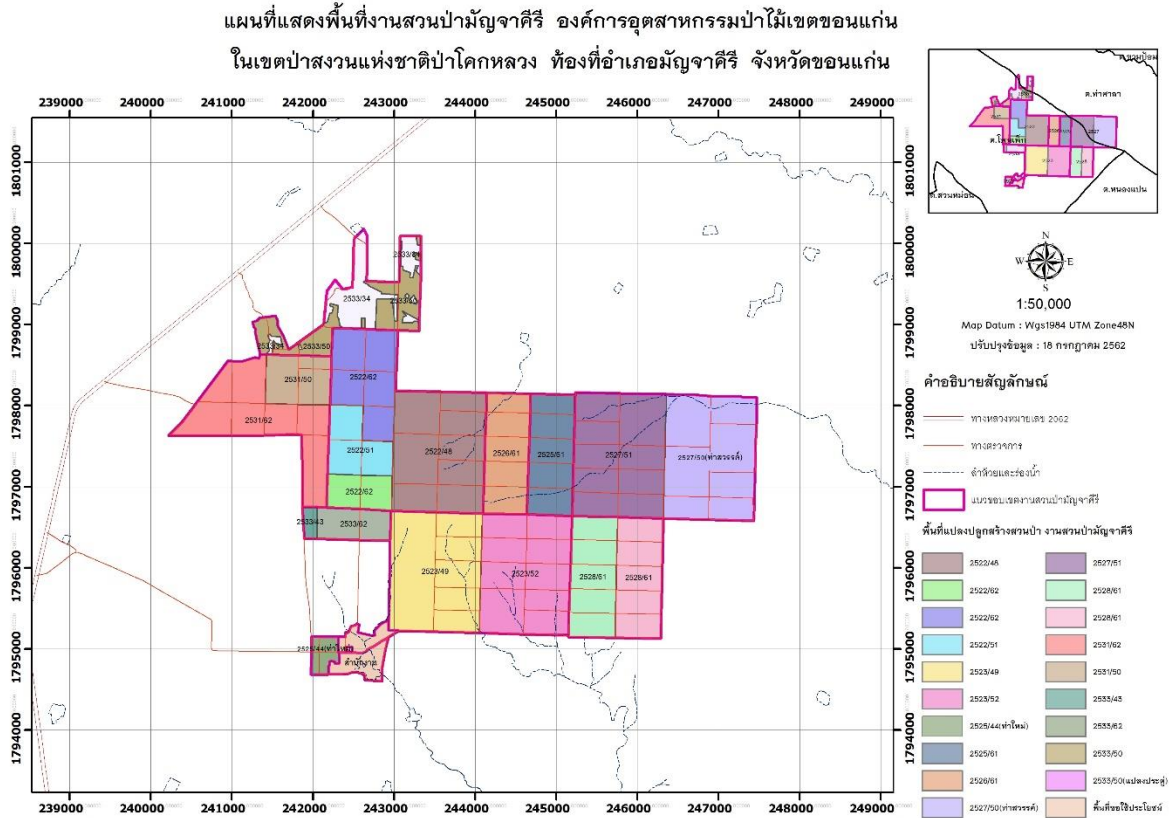
- ตั้งอยู่ในบริเวณป่าสงวนแห่งชาติป่าโคกหลวง
- ความสูงจากระดับน้ำทะเล ประมาณ 230 เมตร
- พิกัด UTM UTM Zone 48 N (WGS 1984) 242435 E 1794941 N
- อยู่ห่างจาก อำเภอมัญจาคีรี ประมาณ 17 กิโลเมตร
- อยู่ห่างจาก อำเภอพระยืน ประมาณ 18 กิโลเมตร
- อยู่ห่างจากองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตขอนแก่น ประมาณ 55 กิโลเมตร

อาณาเขตติดต่อสวนป่า และ พื้นที่สวนป่าและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ทิศเหนือ	จรด	บ้านไผ่โก้
ทิศตะวันออก	จรด	บ้านห้วยหินเก็ง, บ้านท่าสวรรค์, ป่าสงวนแห่งชาติป่าโคกหลวง
ทิศตะวันตก	จรด	ป่าสงวนแห่งชาติป่าโคกหลวง, บ้านโนนสวาง
ทิศใต้	จรด	ป่าสงวนแห่งชาติป่าโคกหลวง

เนื้อที่รับมอบรวม 10,453 ไร่

รูปภาพแสดงแผนที่สวนป่ามัธยาศีรี(โครงการ 1,3) สวนป่าท่าใหม่(โครงการ 2) และสวนป่าท่าสวรรค์ (โครงการ 3)

ระบบการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน

(Sustainable Forest Plantation Management System)

การจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนประกอบด้วย 3 ด้าน คือ

- 1.ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม
- 2.ความยั่งยืนด้านสังคม
- 3.ความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ

วัตถุประสงค์ในการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน

ด้านสิ่งแวดล้อม

1. ส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่อนุรักษ์ของสวนป่า
2. ฟื้นฟูสภาพธรรมชาติในพื้นที่สวนป่า
3. อนุรักษ์แหล่งที่อยู่อาศัยของพืชหรือสัตว์ ที่ใกล้สูญพันธุ์,หายากและถูกคุกคาม
4. ส่งเสริมความสมดุล ด้านการกระจายของชั้นอายุไม้ เพื่ออนุรักษ์ระบบนิเวศ คำนึงถึงการรักษาสัดส่วนที่เหมาะสมของป่าไม้ที่มีอายุมากๆ ในพื้นที่สวนป่า
5. เพื่อกำหนดพื้นที่อนุรักษ์ในพื้นที่สวนป่าไว้อย่างน้อยประมาณ 5 % ของพื้นที่รวมสวนป่า
6. การอนุรักษ์พื้นที่ที่ทราบว่าจะเป็นแหล่งกำเนิดของพืช/สัตว์ ที่ใกล้สูญพันธุ์ และหายาก(นอกเขตพื้นที่อนุรักษ์ที่กำหนด) และพื้นที่วางไข่ และผสมพันธุ์ ของสัตว์ป่า
7. การคุ้มครองและฟื้นฟู ถิ่นที่อยู่อาศัยของพืชหรือสัตว์ [The Preservation and Restoration of Habitats]
8. เพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำ [Water Management]ที่เหมาะสมเพื่ออนุรักษ์ ปรับปรุงคุณภาพดิน และป้องกันการพังทลายของดิน ให้มีความอุดมสมบูรณ์
9. เพื่อเป็นการฟื้นฟู,การจัดการแปลงปลูก และและการฟื้นฟูหลังการโค่นล้มไม้ (Regeneration ,Stand Management and Felling)
10. เพื่อการจัดการสวนป่าในบริเวณที่อยู่ติดกับพื้นที่เกษตร ป้องกันและลดผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความสำคัญในด้านสิ่งแวดล้อมความหลากหลายทางชีวภาพและลักษณะของภูมิทัศน์ดั้งเดิม

ด้านสังคม

1. ส่งเสริมสภาพทางด้านสังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี ของชุมชนท้องถิ่น
2. เพื่อจรรโลงและส่งเสริมด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านวัฒนธรรมความเป็นอยู่ที่ดีของคนงานและชุมชนท้องถิ่น รอบๆสวนป่า
3. เพื่อยอมรับสิทธิตามกฎหมายและสิทธิตามขนบธรรมเนียมประเพณี ในการเป็นเจ้าของ ,การใช้ประโยชน์,การจัดการพื้นที่ และทรัพยากรต่างๆของชนพื้นเมือง ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับสวนป่า
4. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสวนป่ากับชุมชนท้องถิ่น
5. เพื่อสร้างบทบาท และตอบแทนสังคม รวมทั้งเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจกับชุมชน

เอกสารเผยแพร่การจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน งานสวนป่ามัญจาคีรี องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตขอนแก่น

ด้านเศรษฐกิจ

- สนับสนุนประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์และการเพิ่มมูลค่าของผลผลิตไม้จากสวนป่า
- เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและผลผลิตในระดับสูงสุดของไม้ ในขณะที่จะต้องคุ้มครองดูแลด้านความหลากหลายทางชีวภาพไปในเวลาเดียวกันด้วย
- เพื่อกำหนดให้สวนป่ามีความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ โดนมมีปริมาณผลผลิตต่อหน่วยอยู่ในระดับเกณฑ์มาตรฐาน
- เพื่อการวางแผนการเก็บเกี่ยวผลผลิตไม้ในระยะยาวและยั่งยืน
- เพื่อคัดเลือกใช้ระบบวนวัฒนที่เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่สวนป่า
- เพื่อคัดเลือกใช้ระบบ และเทคนิคการทำไม้ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- เพื่อการใช้ระบบการสำรวจข้อมูลสวนป่าที่ทันสมัย ประหยัด และถูกต้องแม่นยำ
- เพื่อปฏิบัติตามกฎหมายไทย และข้อตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยได้ลงนามไว้
[Compliance with Thai Laws and International Agreements]

อัตรากำลังการบริหารจัดการงานสวนป่ามัญจาคีรี ปี 2563

อัตรากำลังบุคลากรปัจจุบัน

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
1	นายอภิเดช เรืองชัย	หัวหน้างาน (ระดับ 6)
2	นายอนุชิต ดรลาดพันธุ์	พนักงาน (ระดับ 4)
3	นางสาวศศิธร คำอู	พนักงาน (ระดับ 3)
4	นายพงษ์พิทักษ์ อ่อนอภัย	พนักงานสัญญาจ้าง

การดำเนินงานการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนของงานสวนป่ามัญจาคีรี

เป้าหมายการดำเนินงาน

1. เป้าหมายด้านธุรกิจ

แผนการทำไม้ยุคาลิปต์สของสวนป่ามัญจาคีรี

ที่	สวนป่า	ปี 2563				
		วนวัฒนวิธี	แปลงปี	ไร่	ม ³	มูลค่า (ล้านบาท)
1	มัญจาคีรี	Clear cutting	2522/48 2523/52	1,771	4,220	4,220,000

เอกสารเผยแพร่การจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน งานสวนป่ามัธยาศีรี องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตขอนแก่น

งานสวนป่ามัธยาศีรี มีพื้นที่เศรษฐกิจแปลงที่ให้ผลผลิต พื้นที่ 9,191 ไร่ หรือ 1,470.56 เฮกตาร์ มีค่าความเพิ่มพูนรายปี (AYI) ของไม้ท่อน เท่ากับ 0.69 ลบ.ม./ไร่ หรือ 4.29 ลบ.ม./เฮกตาร์ ซึ่งมีความเพิ่มพูนรายปีของพื้นที่ทำไม้ของไม้ท่อน เท่ากับ 6,312 ลบ.ม./ปี โดย งานสวนป่ามัธยาศีรี มีปริมาณการทำไม้ออกในปี 2563 เท่ากับ 4,220 ลบ.ม./ปี โดยสรุปแล้ว การทำไม้ยูคาลิปตัสออกของงานสวนป่ามัธยาศีรี จะมีปริมาณการทำไม้ออกไม่เกินปริมาณความเพิ่มพูนรายปีของพื้นที่ทำไม้

การเลือกใช้อุปกรณ์และเครื่องจักรในกิจกรรมป่าไม้ งานสวนป่ามัธยาศีรี องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กิจกรรม	อุปกรณ์	เหตุผล	ลักษณะงานที่ใช้
กิจกรรมด้านการทำไม้	เลื่อยโซยนต์	- ควบคุมทิศทางในการโค่นล้มได้ง่าย - สามารถลดการสิ้นเปลืองและสูญเสียเนื้อไม้ - รวดเร็ว สะดวก ลดต้นทุนค่าใช้จ่ายในการทำไม้	โค่น ล้ม ตัดทอนไม้ขนาดใหญ่
	มีด / ขวาน	- มีน้ำหนักเบา สามารถพกพา ปฏิบัติงานได้ทุกสภาพพื้นที่ - เหมาะกับไม้ขนาดเล็ก	- ใช้ในการลิดกิ่งที่มีขนาดเล็ก และตัดไม้ที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางน้อยกว่า 10 เซนติเมตร - ใช้ในการหมายวัด ตัด ทอน - ใช้กำจัดวัชพืช ถาง และสิ่งกีดขวางก่อนโค่นล้มตัดทอนไม้
	เลื่อยลิดกิ่ง	น้ำหนักเบา สามารถปฏิบัติงานได้ทุกสภาพพื้นที่	ใช้สำหรับ ตัด แต่งกิ่งไม้
	รถแทรกเตอร์	- สะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย - ลดต้นทุนในการจ้างแรงงานคน มีสมรรถนะที่เหมาะสมกับการทำงานในพื้นที่แปลงทำไม้	- ใช้สำหรับ ชัก ลาก ถอนตอ รวมกอง - ซ่อมแซมทางซีกลากไม้ ทางตรวจการณ์ - เรียงไม้ กระจายไม้ สำหรับเตรียมหมายวัดตัดทอน จัดกองไม้เตรียมจำหน่าย
ปลูกสร้างสวนป่าและบำรุงรักษาสวนป่า 1. กิจกรรมเตรียมพื้นที่	รถแทรกเตอร์ตีนตะขาบ/ ล้อยาง รถแบ็คโฮ	- สะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย และลดต้นทุนในการจ้างแรงงานคน ใช้ในงานขุด ถอนกำจัดตอออกจากพื้นที่ ซึ่งไม่สามารถใช้แรงงานคนได้ - มีสมรรถนะที่เหมาะสมกับการทำงานในพื้นที่	- ขุดถอนตอ ดัน ปรับ โถงบุกเบิกด้วยผานพรวนจำนวน 3 ใบ โถงพรวนเตรียมพื้นที่ด้วยพรวนไม่น้อยกว่า 5 ใบ - ทำทาง/ซ่อมแซมทางตรวจการณ์ ทำแนวป้องกันไฟ
	มีด/ขวาน	มีน้ำหนักเบา สามารถพกพา ปฏิบัติงานได้ทุกสภาพพื้นที่ และเหมาะกับไม้ขนาดเล็ก ลักษณะงานที่ใช้	- ตัด ฟัน ถาง ลิดกิ่ง ตัดไม้ที่กีดขวางการปฏิบัติงาน เพื่อนำไปเก็บบริษุณเผา ในขั้นตอนต่อไป
2. กิจกรรมปักหลักหมายแนวปลูก	ลวดสลิง / เชือก หมายแนวปลูก	มีความเหนียว ทนทาน ต่อแรงดึง ลดความคลาดเคลื่อนในระยะปลูก และการหมายแนว	- ใช้หมายแนวปลูก

เอกสารเผยแพร่การจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน งานสวนป้ามัญจาคีรี องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตขอนแก่น

กิจกรรม	อุปกรณ์	เหตุผล	ลักษณะงานที่ใช้
3. กิจกรรมปลูก ปลุก ซ่อม (ชนกล้าไม้ ชุดหลุม และปลูก)	- รถบรรทุกขนาดเล็ก	ชนกล้าจากเรือนเพาะได้จำนวนมาก สะดวก ในการชนกล้าเข้าแปลงปลูก ลดความ กระทบกระเทือนต่อกล้าไม้	- ขนย้ายกล้าไม้ อุปกรณ์จำเป็นและ แรงงานคน - ขนย้ายปุ๋ย
	- ตะกร้า บุงกี		สะดวกในการเคลื่อนย้ายกล้าจากรถบรรทุก ไปวางตามหลุมปลูก ป้องกันการ กระทบกระเทือนของกล้าไม้จากการขนย้าย กล้าไปปลูก
	- จอบ เสียม	มีความเหมาะสมต่อลักษณะงาน	- ใช้ชุดหลุมปลูก ฟังกลบ
4. กิจกรรมกำจัดวัชพืช ใส่ปุ๋ย	- รถไถ	สะดวก รวดเร็ว เหมาะกับพื้นที่ที่มีวัชพืชขึ้น หนาแน่น กำจัดยาก ไม่เหมาะกับพื้นที่ปลูกที่ ไม่ได้กำจัดตอออกก่อน	- ไถกำจัดวัชพืชในระหว่างแถวต้นไม้
	- เครื่องตัดหญ้า	สะดวก รวดเร็ว เหมาะกับพื้นที่ที่ต้องการ ความประณีตในการกำจัดวัชพืช รถไถไม่ สามารถเข้าปฏิบัติงานได้	- กำจัดวัชพืชรอบโคนต้นไม้ และระหว่าง แถวต้นไม้
	- มีดถาก / จอบ	ใช้ในพื้นที่ที่เครื่องจักรกล ไม่สามารถเข้า ปฏิบัติงานได้ต้องการความประณีตอย่างสูง ลดการเกิดอันตรายต้นไม้ เช่นต้นไม้ขนาดเล็ก	- มีดถาก ใช้ถากกำจัดวัชพืช ใช้ตัดแต่งกิ่ง กำจัดเถาวัลย์ - จอบใช้ถากกำจัดวัชพืช พรวนดินรอบ โคนต้นไม้ ชุดหลุมใส่ปุ๋ย และฟังกลบ
การเพาะชำกล้าไม้	พลั่ว คราด จอบ ช้อน พรวน บุงกี	ตามความเหมาะสมของลักษณะงาน	ใช้ผสมดิน กรอกดินใส่ถุง
	บัวรดน้ำ สายยาง	ตามความเหมาะสมของลักษณะงาน	ใช้รดน้ำ
	ถังฉีดพ่นสารเคมี	ตามความเหมาะสมของลักษณะงาน	ใช้ฉีดพ่นยาบำรุง ปุ๋ยทางใบ ฮอร์โมน
	กรรไกรตัดกิ่ง	ตามความเหมาะสมของลักษณะงาน	ใช้ตัดแต่งรากกล้าไม้
	รถเข็นเล็ก	ตามความเหมาะสมของลักษณะงาน	ใช้ขนย้ายกล้าไม้ ขนดิน และอุปกรณ์อื่นๆ

เหตุผลการคัดเลือกสายพันธุ์

ไม้ยูคาลิปตัส

ในพื้นที่ของงานสวนป้ามัญจาคีรี สภาพเนื้อดินชั้นบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินทรายปนดินร่วน
สีน้ำตาลปนแดงผสมกับดินลูกรัง ดินชั้นล่างเป็นดินดานหรือร่วนเหนียวปนทรายสีแดงหรือสีน้ำตาลเข้ม ดินบน
เป็นกรดจัดถึงปานกลาง (pH 5.5-7) ดินล่างเป็นกรดจัดมาก (pH 4.5-5) ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ค่อนข้าง
เป็นทราย อาจขาดน้ำในช่วงฤดูแล้งเพาะปลูกทำให้เกิดการชะงักงันในการเจริญเติบโตของพืช สภาพป่าเคย
เป็นป่าเต็งรัง, ป่าดิบแล้งมาก่อน มีความสูงจากระดับน้ำทะเลโดยเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 230 - 240 เมตร ปริมาณ
น้ำฝน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 - 2562 เฉลี่ย 602.69 มม./ปี จึงมีความเหมาะสมต่อการปลูกสร้างสวนป้ามัญจาคีรี
ลิปตัส ซึ่งได้คัดเลือกสายพันธุ์ที่เหมาะสม ได้แก่ P6, H32, และ H4

2. เป้าหมายการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

การบริหารจัดการสวนป่าให้เกิดความยั่งยืนด้านชีวภาพและความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่สวนป่า มีการจัดการพื้นที่อนุรักษ์อย่างเหมาะสมและถูกต้องตามหลักวิชาการ อย่างน้อยร้อยละ 5 ของพื้นที่สวนป่าทั้งหมด โดยการแบ่งพื้นที่ตามศักยภาพสวนป่า ส่งเสริมและอนุรักษ์พันธุ์ไม้ป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ในพื้นที่สวนป่า อีกทั้งการดำเนินกิจกรรมของสวนป่าคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อมของพื้นที่ โดยเฉพาะดินและน้ำ โดยควบคุมการใช้สารเคมีในสวนป่า การลดการไหลบ่าของน้ำ และการสร้างฝายชะลอน้ำ เป็นต้น มีมาตรการป้องกันควบคุมการล่าสัตว์และดักจับสัตว์ในพื้นที่สวนป่าเพื่อการอนุรักษ์สัตว์ป่า เช่น ห้ามล่าสัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครอง ห้ามล่าสัตว์ป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (Endangered) เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ (Vulnerable) ถูกคุกคาม และหายาก (Threatened and Rare) ห้ามล่าสัตว์ป่าทุกชนิดในฤดูกาลผสมพันธุ์ ฤดูวางไข่ และช่วงการเลี้ยงลูกอ่อน เป็นต้น

2.1 ทรัพยากรชีวภาพ

แผน/วิธีการ การสำรวจทรัพยากรชีวภาพ

1. ดำเนินการจ้างผู้เชี่ยวชาญดำเนินการสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพ ทุก 5 ปี ตามวิธีการสำรวจตามหลักวิชาการ โดยวิธีการดังนี้

1.1 การสำรวจพืชพรรณ

กำหนดแปลงตัวอย่างที่กำหนดอย่างชัดเจนในพื้นที่สวนป่า ตามชนิดไม้ สวนป่าไม้ยูคาลิปตัส สวนป่าไม้ประดู่ และป่าตัวแทน โดยใช้การกำหนดพิกัดขอบเขตแปลงตัวแทน นำขนาดพื้นที่แปลงตัวอย่างมาหาจำนวนแปลงตัวแทนที่ต้องการโดยใช้วิธี Multiple random sampling กำหนดจุดแปลงตัวอย่าง และวางแผนวงกลมในการสำรวจ มีรูปแบบแปลงและการเก็บข้อมูลเป็นระบบตามแบบ THAIFORM คิดเป็นจำนวนแปลงศึกษาครอบคลุมพื้นที่สวนป่า

1.2 การสำรวจชนิดของสัตว์ป่าในพื้นที่สวนป่า

เก็บข้อมูลโดยการกำหนดพื้นที่สำรวจเป็นแนวเส้นสำรวจ (Line transect) แบบสุ่มครอบคลุม (Sample surveys) ในพื้นที่ตัวแทนสังคมพืชและถิ่นที่อยู่อาศัย ทำเครื่องหมายไว้ทุก 50-100 เมตร ใช้ความเร็วในการสำรวจ 500 เมตรต่อชั่วโมง บันทึกข้อมูลสัตว์ป่าที่พบโดยตรง มุมและระยะทางระหว่างผู้สำรวจกับสัตว์ที่พบ ทำการสำรวจทั้งกลางวันและกลางคืน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในแต่ละกลุ่มสัตว์

2. นำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลพรรณพืช พันธุ์สัตว์ที่พบมาวิเคราะห์โดยผู้เชี่ยวชาญ

3. ดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ ร่วมปรึกษาหารือร่วมกันกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ชาวบ้าน ชุมชน ในท้องถิ่น หน่วยงานในท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญในระดับประเทศ และ NGO พบว่ามีอยู่จริงในพื้นที่สวนป่าหรือไม่

4. กรณีพบ ดำเนินการติดตามตามแผนการตรวจติดตามโดยสวนป่ากำหนดผู้รับผิดชอบ ดำเนินการตรวจติดตามทุกปี โดยระบุขอบเขตและแผนที่แสดงบริเวณที่พบด้วย และกำหนดวางแผนมาตรการป้องกันต่อไป

งานสวนป่ามัณฑลวิจิตร ไม่มีพื้นที่ตั้งอยู่บนพื้นที่ Intact Forest Landscapes (IFL) หรือภูมิทัศน์ของป่าไม้ที่สมบูรณ์ โดยการสำรวจภูมิทัศน์ป่าไม้ที่สมบูรณ์ (IFL) ปัจจุบัน โดยใช้วิธีการเดียวกัน เช่น การเฝ้าดูป่าระดับโลกของแคนาดาต้องใช้ระบุเพื่อศักยภาพ และไม่พบว่าเป็น พื้นที่ที่เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของชนิดพันธุ์พืชและสัตว์ที่หายาก ถูกคุกคาม หรือ ใกล้จะสูญพันธุ์

การสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพของพืชและการดูดซับคาร์บอนในสวนป่ามัธยาศิริ ทำการสุ่มแปลงตัวอย่างตามแบบ THAIFORM ได้จำนวนแปลงศึกษาครอบคลุมพื้นที่สวนป่าทั้งหมด 32 แปลง ประกอบด้วย สวนป่าไม้ประดู่ 3 แปลง สวนป่าไม้ยูคาลิปตัส 21 แปลง ป่าเต็งรัง 1 แปลง ป่าดิบแล้ง 1 แปลง สวนป่าวนเกษตร 5 แปลง และสวนป่าไม้กระถินณรงค์ 1 แปลง โครงสร้างเชิงปริมาณของสังคมพืชในพื้นที่สวนป่ามัธยาศิริ พบว่า ชนิดของพันธุ์ไม้ที่มีความสำคัญมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ ยูคาลิปตัส (*Eucalyptus camaldulensis*) ประดู่ป่า (*Pterocarpus macrocarpus*) เอลง (*Dialium cochinchinense*) กระถินณรงค์ (*Acacia auriculiformis*) และมะค่าแต้ (*Sindora siamensis*) ตามลำดับ ปริมาณการกักเก็บคาร์บอนของต้นไม้ต่อไร่ในแต่ละประเภทป่าของพื้นที่สวนป่ามัธยาศิริ พบว่า ป่าดิบแล้ง > สวนป่าไม้ประดู่ > สวนป่าไม้กระถินณรงค์ > ป่าเต็งรัง > สวนป่าไม้ยูคาลิปตัส > สวนป่าวนเกษตร ตามลำดับ แสดงให้เห็นถึงประโยชน์ทางอ้อมของสวนป่าในการช่วยลดภาวะโลกร้อน

ความหลากหลายทางชีวภาพของสัตว์ป่าในพื้นที่งานสวนป่ามัธยาศิริ พบจำนวนชนิดสัตว์มีกระดูกสันหลังทั้งหมดจำนวน 67 ชนิด จำแนกเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม จำนวน 5 ชนิด สัตว์ปีก จำนวน 33 ชนิด สัตว์เลื้อยคลาน จำนวน 18 ชนิด และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก จำนวน 11 ชนิด ตามผลการสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่งานสวนป่ามัธยาศิริ (สำรวจโดยคณะมหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2562)

2.2 การตรวจสอบติดตามด้านสิ่งแวดล้อม

งานสวนป่ามัธยาศิริ ได้ทำการหมายแนวเขตพื้นที่อนุรักษ์ ติดป้ายสื่อความหมายพร้อมกับทำบันทึกตรวจสอบติดตามสภาพพื้นที่อนุรักษ์ อย่างชัดเจนและทำบันทึกดูแลตรวจสอบติดตาม

3. เป้าหมายด้านสังคม/ชุมชน

สร้างความร่วมมือกับชุมชน มีกระบวนการรับฟังข้อคิดเห็นจากชุมชนท้องถิ่น พัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน โดยสนับสนุนการศึกษาพัฒนาป่าเศรษฐกิจอย่างครบวงจร จำหน่ายผลผลิตจากสวนป่าในราคาที่ เป็นธรรม เพื่อสามารถนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มได้ ชุมชนท้องถิ่นได้รับโอกาสในการจ้างงาน นอกจากนี้ยังให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในด้านแรงงานและความเสมอภาคของบุคคล บุคลากรและผู้ปฏิบัติงานจะได้รับผลตอบแทนจากการทำงาน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์ไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้รับการอบรมเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความพึงพอใจในการทำงาน ซึ่งอยู่บนพื้นฐานความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

งานสวนป่ามัธยาศิริ มีหมู่บ้าน/ชุมชนรอบๆสวนป่า คือประชากรตำบลโพนเพ็ก มีจำนวน 4 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านห้วยหินแก้ง หมู่ที่ 11 โนนสว่าง หมู่ที่ 7,13 และบ้านโนนคุด หมู่ที่ 8 และประชากรตำบลท่าศาลา มีจำนวน 9 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านไส้ไก่อ หมู่ที่ 1 บ้านท่าศาลา หมู่ที่ 2,10 บ้านดงเค็ง หมู่ที่ 5 บ้านห้วยนาเหนือ หมู่ที่ 6 บ้านโนนจิว หมู่ที่ 8 บ้านห้วยนากลาง หมู่ที่ 9 บ้านท่าสวรรค์ หมู่ที่ 7,11

จากการสำรวจ สอบถามผู้นำชุมชนรอบสวนป่ามัธยาศิริ ไม่พบว่ามีชุมชนพื้นเมือง หรือชนเผ่าใดๆ ที่เคยอาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่สวนป่ามัธยาศิริ และพื้นที่รอบสวนป่ามัธยาศิริ

นโยบายของสวนป้ามัญจาคีรี ด้านสังคม

- เปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน โดยการให้ราษฎรท้องถิ่น เข้ามาใช้ประโยชน์พื้นที่สวนป่าในรูปแบบวนเกษตรและเก็บหาของป่า

- มีการฝึกอบรมให้ความรู้พนักงานสวนป่าและคนงาน เช่น การใช้เลื่อยโซ่ยนต์, การปฐมพยาบาลเบื้องต้น, กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- ส่งเสริมอุปกรณ์และเครื่องมือด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน

- ส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพให้กับคนงาน

- สนับสนุนด้านการศึกษาและศาสนา

- มีระบบแก้ไขข้อขัดแย้งกับชุมชนท้องถิ่น

- มีพนักงานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนท้องถิ่น

- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสวนป่า

งานสวนป้ามัญจาคีรี ได้ให้ประชากรโดยรอบสวนป่า เข้ามาใช้ประโยชน์พื้นที่สวนป่า เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ของสมาชิกหมู่บ้านรอบๆสวนป่า เช่น รายได้จากการทำวนเกษตร รายได้จากการรับจ้างสวนป่า และรายได้จากการเก็บหาของป่า เป็นต้น

ชนิดและปริมาณผลผลิตจากงานสวนป้ามัญจาคีรี รายละเอียดชนิดและปริมาณผลผลิตมีดังนี้

ผลผลิต	ปริมาณผลผลิต	รายได้ (บาท)
วนเกษตร	3,900,000 กก.	7,800,000
ของป่า(หน่อโจด,แยม,เห็ด)	-	15,243,879
รวม		23,043,879

ภาพการร่วมกิจกรรมทางสังคม กับชุมชนรอบพื้นที่สวนป่า

ผลการดำเนินงานของงานสวนป้ามัญจาคีรี ในปี 2562

ด้านเศรษฐกิจ	จำหน่ายไม้ยูคาลิปตัส 5,905.40 ต้น	เป็นจำนวนเงิน 6,200,670 บาท
	รายได้ชุมชนที่เกิดจากการจ้างงานของสวนป่า	เป็นจำนวนเงิน 10,014,822 บาท
ด้านสังคม	รายได้จากการเก็บหาของป่า	เป็นจำนวนเงิน 15,243,879 บาท
	รายได้ชุมชนจากการทำวนเกษตรประมาณ	เป็นจำนวนเงิน 7,800,000 บาท

ด้านสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมกล้าไม้ดีมีค่าในการปลูกป่าประมาณ 6,000 ต้น
กิจกรรมกำหนดแนวกันชน (Buffer Zone)
กำหนดพื้นที่อนุรักษ์ ต้นไม้อนุรักษ์ในสวนป่า พร้อมติดป้ายประกาศและประชาสัมพันธ์ให้
ชุมชนได้รับทราบ

วิสัยทัศน์ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

“เป็นผู้นำจัดการสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมไม้จากป่าปลูก ในปี 2565”

ติดต่อ : สำนักงานสวนป้ามัญจาคีรี หมู่ที่ 11 ตำบลโพหนองเพ็ก อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น รหัสไปรษณีย์
40160 โทร. 081-9524761 E.mail – mancha_KK@hotmail.com